

PRO NÁMĚTOVOU FILATELII

PROBLÉMY NÁMĚTOVÉ FILATELIE V ČESKOSLOVENSKU

Nový, moderní způsob sbírání poštovních známek podle motivu — obrazu známky (námětové sbírání) zajímá mnoho našich sběratelů. Procento takto sbírajících se nedá přesně určit, ale je dosti veliké.

Motivové sbírky byly vystaveny již na celostátní výstavě poštovních známek „Brno 1946“, později na výstavě „Praga 1950“ a v hojně míře na „Bratislavě 1952“ a dalších velkých výstavách v ČSR, národních a mezinárodních. Počet vystavených sbírek se od výstavy k výstavě zvyšuje.

Jiné to je s náplní námětových sbírek a jejich kvalitou. Bylo napsáno několik článků v našem časopise, vykonáno mnoho přednášek, diskusí a různých besed, jež měly sloužit oživení tohoto nového druhu sbírání, který je také v zahraničí velmi rozšířen.

Sledujeme-li však léta po druhé světové válce, téměř 15 roků, zjišťujeme, že tento druh sbírání a hlavně jeho kvalitativní stránka postupuje kupředu jen velmi zvolna, nechceme-li říci, že zaostává.

Kde hledat příčinu? V Ústředí čs. filatelistů, v redakci časopisu „Filatelie“, u funkcionářů filatelistických kroužků závodních klubů a osvětových besed? Domnívám se, že mohou vypustit vydavatele poštovních známek, ministerstvo spojů, neboť vydává většinu známek s takovými náměty, které se dobře uplatňují ve sbírkách námětářů na celém světě (významné osobnosti, pamětihodnosti, sport, zvířena apod.), ba někdy se nám dokonce zdá, že tato vydavatelská činnost je přebohatá.

Chyba je na všech činitelích, ale největší je v samých sběratelích. Někdo může namítnout, že to není pravda, neboť viděl na posledních výstavách řadu námětových sbírek, ba dokonce se před nedávnem konala I. motivová výstava v Brně. Roztřídíme-li si však vystavené sbírky, zjistíme (jak se každý mohl přesvědčit) opravdu holou pravdu.

Mnohé sbírky vůbec nepatří do motivové skupiny, protože jsou buď sestavovány podle doby vydání, nebo podle jednotlivých známkových zemí, nebo podle stejného podnětu vydání (UPU, 100 let poštovní známky, Pro junvntute apod.). Další část sbírek je přeplněna velkými malovánkami, popřípadě přemírou textů nebo obráceně je prakticky bez textu. Předposlední část sbírek má z větší části tak nevhodnou úpravu, že je až podivné, že je výstavní komise připustí na výstavu. Poslední, nejmenší část vyhovuje po všech stránkách požadavkům kladeným na motivové sbírky, ale takových sbírek je tak málo, že by stačily na tento počet prsty obou rukou. I když nechceme ubírat nic na kvalitě některých výstav, podívejme se na ty poslední: v Plzni jsme viděli 4—5 sbírek, které snesly trochu přísnější měřítko, ve Zvolenu byla vystavena jen 1 (slovenem jediná!) sbírka, která vyhovovala pravidlům motivového sbírání.

Trochu jiná situace byla na I. výstavě motivové filatelie v Brně v září m. r., která svým rozsahem přesahovala rámec místní a krajský a kde byly vystaveny ukázky motivových sbírek téměř ze všech českých a moravských krajů. Avšak i zde byla úroveň exponátů jen průměrná; vynikaly známé exponáty brněnských sběratelů a jediný vystavený zahraniční exponát. Společně-li exponáty, které nás reprezentují občas v zahraničí nebo mohou v budoucnu reprezentovat, je jich přibližně osm a z toho šest brněnských! Je nutno si říci čistou pravdu a nic neskrývat.

Sběratelé si musí uvědomit, že i námětová filatelie potřebuje exponáty po všech stránkách bezvadné jak námětem, myšlenkou, tak i kvalitou známek a hlavně bezvadnou grafickou úpravou. Nemohou se domnívat,

že si podle některého katalogu vyberou známky příslušného tématu, zajdou do Pofisu, tam si je zakoupí a potom během několika týdnů zhotoví výstavní exponát. Zapomíná se, že i zde, obdobně jako u tradičních způsobů sbírání generálního, speciálního, studijního a ostatních, je nutno mít velké filatelistické znalosti a nadto musí být i téma odborně a výstižně zpracováno. Žádný z těchto bodů nesmí chybět při zpracování motivové sbírky.

Tvrdí se o členech soudcovského sboru, že podceňují skupinu motivových sbírek, ale není tomu tak. Spatřili jsme-li na našich výstavách velké speciální nebo studijní sbírky, vidíme na nich velkou důkladnost, výsledky dlouholetých odborných filatelistických znalostí a preciznost v celkovém grafickém provedení filatelistického exponátu. To všechno chceme i po autorech motivových exponátů. Vždyť i takové sbírky mohou dosáhnout vysokého ocenění (viz „Brno 1958“ a některé poslední výstavy v zahraničí: „Mobria“, Vídeň, Sicília 1959 apod.).

Nechceme však zahazovat „flintu do žita“. Musíme se ještě důkladněji zaměřit na motivové sbírání a podat pomocnou ruku všem sběratelům, kteří se budou snažit vybudovat takové sbírky, aby čestně soutěžily se sbírkami ostatních skupin a zaslouženě získaly na domácích i zahraničních výstavách vysoké ocenění.

Inž. Jan Karásek

Známkové motivy k Schillerovu výročí

K loňskému dvoustému výročí narození klasika německého písemnictví F. Schillera vyšla řada příležitostných známek. Vedle známek portrétních a se symbolickými kresbami jsou tu i dvě známky se zajímavými stavbami. Na maďarské známce 40 f (Filatelie, č. 20/1959, str. 311) je vyobrazen dům ve švábském Marbachu, kde se básník dne 10. listopadu 1759 narodil, a na známce NDR 10 Pf (Filatelie, č. 23/1959, str. 359) spatřujeme jeho bydliště ve Výmaru, kde Schiller také dne 9. května 1805 zemřel. Tento dům byl v posledním roce války těžce poškozen při náletu, ale do roku 1955 byl péčí vlády NDR zcela renovován a dnes je v něm instalováno vzorné literární muzeum.

Zámek Fertöd

Do pamětní známkové emise maďarské pošty ke 150. výročí úmrtí rakouského hudebního skladatele F. Josefa Haydna je také zařazena známka 60 f zobrazující zámek Fertöd (viz Filatelie č. 21/1959, str. 327). Ve výstavném renesančním zámku dal Mikuláš Esterházy zříditi operní divadlo, první operní scénu na půdě dnešního Maďarska (Fertöd leží nedaleko maďarsko-rakouských hranic). Haydn působil několik desetiletí u Esterházyho ve Vídni a v Eisenstadtu, ale především ve Fertödu. Tam se mohl Haydn věnovat hudbě instrumentální, skladbě hudby komorní a symfonické i psaní oper pro domácí jeviště a tato díla pak založila jeho světovou slávu. Fertödský zámecký archiv, který je dnes přenesen do Národní knihovny v Budapešti, obsahuje četné Haydnovy rukopisy a dokumenty o jeho působení na maďarské půdě.